

- dracone post diluuium pugnasse fingitur, apocryphus. A
 Liber qui appellatur Testamentum Job, apocryphus.
 Liber qui appellatur Pœnitentia Origenis, apocryphus.
 Liber qui appellatur Pœnitentia sancti Cypriani, apocryphus.
 Liber qui appellatur Pœnitentia Jannæ et Mambrae, apocryphus.
 Liber qui appellatur ¹Sortes sanctorum apostolorum, apocryphus.
 Liber qui appellatur Laus [al. Lusus] apostolorum, apocryphus.
² Liber qui appellatur Canones apostolorum, apocryphus.
 Liber ³Physiologus, qui ab hæreticis conscriptus est, et B. Ambrosii nomine signatus [al. prænotatus], apocryphus.
 Historia Eusebii Pamphili, apocrypha.
 Opuscula Tertulliani, apocrypha.
 Opuscula Lactantii [al. Firmiani], apocrypha.
 Opuscula Africani, apocrypha.
 Opuscula Postumiani et Galli, apocrypha.
 Opuscula Montani, Priscillæ et Maximillæ, apocrypha.
 Opuscula omnia Fausti Manichæi, apocrypha.
 Opuscula Commodiani, apocrypha.
 Opuscula alterius Clementis Alexandrini, apocrypha.
 Opuscula Tatii [al. Tharsi seu Tascii] Cypriani, apocrypha.
 Opuscula Arnobii, apocrypha.
 Opuscula Tychonii, apocrypha.
 Opuscula Cassiani [al. Cassionis] presbyteri Galliarum, apocrypha.
 Opuscula Victorini Pictaviensis [al. Petabionensis], apocrypha.
- Opuscula Fausti Rhegiensis Galliarum, apocrypha.
 Opuscula Frumentii Cæci, apocrypha.
 Epistola Jesu ad Abagarum [al. Abgarum] regem, apocrypha.
 Epistola Abagari [al. Abgari] ad Jesum, apocrypha.
 Passio Quirici [al. Cyrici] et Julitæ, apocrypha.
 Passio Georgii, apocrypha.
 Scriptura quæ appellatur contradictio [al. interdictio] Salomonis, apocrypha.
 Phylacteria omnia, quæ non angelorum (ut illi confingunt), sed dæmonum magis arte [al. nominibus] conscripta sunt, apocrypha.
 Hæc et omnia his similia, quæ Simon Magnus, Nicolaus, Cerinthus, Marcion, Basilides, Ebion, Paulus etiam Samosatenus, Photinus, et Bonosus, et qui simili errore defecerunt; Montanus quoque cum suis obscenissimis sequacibus, Apollinaris, Valentinus, sive Manichæus, ⁴ Faustus, Africanus, Sabellius, Arius, Macedonius, Eunomius, Novatus, Sabbatius, Callistus, Donatus, Eustathius, Jovinianus, Pelagius, Julianus Eclanensis, ⁵ Cœlestinus [al. Cœlestius], Maximinus [al. Maximianus], Priscillianus ab Hispania, Nestorius Constantinopolitanus, Maximus ⁶ Unicus, Lampetius [al. Lapicius], Dioscorus, Eutyches, Petrus, et alius Petrus, e quibus unus Alexandriam, alius Antiochiam maculavit; Acacius Constantinopolitanus cum consortibus [al. sociis] suis; nec non et omnes hæresiarchæ, eorumque ⁷ discipuli, sive schismatici, docuerunt vel conscripserunt quorum nomina minime retineantur; non solum repudiata, verum etiam ab omni Romana catholica et apostolica Ecclesia eliminata, atque cum suis auctoribus auctorumque sequacibus sub anathematis indissolubili vinculo in æternum confitemur esse damnata ⁸.

CONCILIIUM ROMANUM SIVE DECRETUM

De libris recipiendis et non recipiendis a Gelasio papa cum episcopis anno circiter 496 habitum.

ADMONITIO.

(Ex Suppl. Joan. Dom. Mansi.)

Celubre illud de libris probandis improbandisque decretum, in Romano quodam concilio editum diu multumque eruditos exercuit. Potissimum est de auctore dissidium. Conciliorum collectores omnes Gelasio papæ tribuerunt, quibus et fidem astruit Burchardus Wormatiensis, Gratianus et mss. codices plerique. Verum in codice vetustissimo collectionis Dionysii Exigui, quem Dacherius communicavit Baluzio, hoc ipsum decretum Damasi papæ nomen præfert. Denique in vetustissimo Urgellensi codice Baluzius Hormisdæ papæ nomen præfixum reperit. Chiffletius in Jurensi nongentorum annorum codice hoc decretum offendit; cumque emendatissimum omnium quæ ad id usque prodierant iudicaret, exscribendum illud edendumque in suis ad opera Vigiliæ Tapsensis notis assumpsit. Hormisdæ papæ in eo codice inscribitur; ex quo sententiæ de Hormisdæ decreti illius conditore auctoritas summa accessit. Ita rebus constitutis, factum est ut non ante multos annos cl. Fontaninus in codicem Vaticanum annorum nongentorum incidit, qui hoc ipsum decretum profert, idemque cum multa resecat, quæ in editis leguntur, hoc præ cæteris argumento sinceritatem ejus vindicari iudicavit. Id enim solemne est hujusmodi lucubrationibus, ut quæ brevissimæ sunt, hæc genuinæ censeantur; fit enim ut novis subinde et novis additionibus tractu temporis reformentur, ut succedentium temporum disciplinæ accommodentur. Hoc ergo decretum, prout in eo Vaticano codice legitur, produxit in suo de Antiquitatibus Hortæ Commentario; censuitque hæc vel sola auctoritate controversiam de auctore opusculi decidi, cum Gelasiano nomine inscribatur. Huic vni clarissimi sententiæ accessuros sanioris criticæ peritos omnes censeo, tum quoad operis auctorem, cum etiam quoad latum de ejus sinceritate iudicium, in iis præsertim quæ resecat et plane innovata exhibet. Si enim agatur de iis quæ communia habet cum cæteris, in multis profecto Chiffletiano Jurensi cedit, in quo lectio probatior est, ut conferenti patebit. Desiderandum proinde superesset ut tertius aliquis paris antiquitatis codex profertur, in quo et detractiones Vaticanæ comparent, et probatæ illæ Chiffletianæ lectiones offerrentur; idque si unquam fors tulerit, protatis ultro manibus eruditos excipuros non dubito. Sed bonum factum! id tandem mihi vetustum Lucensem codicem annorum nongentorum evolventi obtigit. En tibi ex eo, lector, decretum de libris probandis reprobandisque, in quo ea omnia resecat sunt, quæ desunt in Vaticano. In cæteris ad Chiffletianam lectionem potius quam ad Vaticanam accedit. Gelasiano nomine inscribitur, ac tandem tale est quale desideraveris. Neque eo tantum nomine præstat cæteris hucusque excusis; sed et ex eo commendabitur magis, quod præfatione ornatur nuspam in editis legenda; quanquam doleo incuria exscriptoris luxatam esse, nec facile sanandam. Tota Gelasiana est, quantum ex styli similitudine iudicare licet. Hoc est meum de nova hac Gelasiani decreti editione ju-

¹ Editæ sunt in codice canonum vetere Ecclesiæ Rom. edito ex bibliotheca D. le Pelletier, regni administrari, anno 1687, pag. 370. HAR. VIN.
² Deest in cod. Justell. LABBEUS.
³ Citatur a Vincentio Belovac. lib. vii Speculi Natur., cap. 65. HARDUIN.
⁴ Expuncta virgula mens Faustus Africanus ad di. c. Fausti Rhegiensis Galliarum, aliorumque; atque ita codd. Justelli et noster. LABBEUS.
⁵ Abest a cod. Justel., et in nostro dicitur Callipus. LABBEUS.
⁶ Al. Cynicus, sicque omnino legendum ex mss. LABBEUS.
⁷ Harduinus, qui schismatica docuerunt, etc.
⁸ In ms. nostro, *Explicit decretale editum ab Hormisdæ papa urbis Romæ.* HARDUIN.

dicium : ut id approbem eruditis, ejusdem decreti triplex schema profero, Vaticanum, Jurense seu Chiffletianum, et Lucense.

Post hæc scripta incidi in decretum Gelasianum ex vetustissimo Florentino codice editum a P. Josepho Blanchino Oratorii Romani S. Philippi Nerii presbytero V. Cl., in prolegomenis ad IV volumen Anastasii Bibliothecarii editionis Romanæ. Ex eo codice repræsentare se genuinum decretum Gelasii vir ille doctus censuit. Nec sane negaverim meliorem esse ejus lectionem præ Vaticano. Cum vero ait idem vir doctissimus, catalogum illum sacrarum Librorum qui in Vaticano Fontanini non exstat, legiturque in suo Florentino, e Vaticano sive scriptoris incuria, sive alicujus fraude subtractum esse, futile est et inane, cum et a meo pariter Lucensi absit, quem sane Lucensem ex Vaticano illo expressum, sive ambos ex tertio alio derivatos esse, nemo sibi persuaserit, cum discrepent non raro. Hunc si omittas sacrarum librorum catalogum, in cæteris Florentinis ille fere cum nostro convenit : paucis exceptis, quæ ad extremam pagellæ oram diligenter adnotavi. Est vero Florentinus Blanchini in fine mutilus, nam post illud : Fausti Regiensis, etc., cætera desunt, quæ tamen in reliquis omnibus mss. codicibus leguntur.

Hæc scripseram in priori mea editione : modo vero aliquid accessit, quo nova hæc editio ornatur, nempe variantes e vetustissimo Frisingensi codice annorum circiter 1000, quas mihi, pro ea qua est humanitate suppeditavit vir doctissimus P. Frobenius Forster prior et bibliothecarius S. Emmerami Ratisbonensis. In eo codice concilio Damasi decretum istud subjicitur, nam eo concilio absoluto statim subditur : Item dictum est : Nunc vero de Scripturis divinis agendum est, quid universalis catholica recipiat Ecclesia, et quid vitare debeat. Incipit ordo Veteris Testamenti, etc. ; tum continuo sequitur integrum decretum de libris legendis.

LUCENSE.

Incipit decretale ab urbe Roma editum de recipiendis sive non recipiendis libris factum.

Synodum sub Gelasio papa urbis Romæ cum LXX episcopis.

INCIPIT PROLOGUS.

Ad discutiendas, vel intelligendas Scripturas, quas (sic, in Novo vel in Veteri Testamento a pluribus editas, illud apostolicum nobis convenit servere eloquium : Prophetias, inquit, nolite spernere ; omnia autem probate ; ut plinius Dei operatione credamus illas esse conditas, quas de adventu Domini, ac natiuitate, vel passione ipsius, et resurrectione certissime fuisse locutas, per quas enim [forte etiam] nos credimus esse salvatos ; ibi intelligimus illud, ubi dicit : Quod bonum est tenete, ad repellendas, vel a catholicis reuendas Scripturas esse cognovimus, quas etiam vir eruditissimus Hieronymus repudiavit esse damnatas, sufficit nobis dicere, ut ab omni specie mala abstinamus.

VATICANUM FONTANINI

Incipit decretale sancti Gelasii papæ urbis Romæ.

JURENSE CHIFFLETHII

Incipit decretale in urbe Roma ab Hormisda papa editum.

De Scripturis divinis quid universaliter catholica recipiat Ecclesia, vel post hæc quid vitare debeat.

1.

Ordo de Veteri Testamento, quem sancta et catholica Romana suscipit et honorat Ecclesia, iste est :

Geneseos liber 1. — Exodi liber 1. — Levitici liber 1. — Numeri liber 1. — Deuteronomii liber 1. — Jesu Nave liber 1. — Judicum liber 1. — Ruth liber 1. — Regum libri 4. — Paralipomenon libri 2. — Psalmorum 150 liber 1. — Salomonis libri 3. — Proverbia, Ecclesiastes et Cantica Canticorum. — Item Sapientie liber 1. — Ecclesiastici liber 1. — Item ordo prophetarum : Esaiæ liber 1. — Hieremiæ liber 1, cum Cinoth, ac lamentationibus suis. — Ezechielis liber 1. — Danielis liber 1. — Osee liber 1. — Amos liber 1. —

* Has Florentinianas variantes ad columnarum nostrarum calcem cum cæteris posuimus, præmissis codicis Florentini nomine. Edit.

† Variantes eod. Frising. Hieremiæ liber unus cum Cinoth, id est lamentationibus suis.

LUCENSE.

VATICANUM FONTANINI

JURENSE CHIFFLETII.

Michæ liber 1. — Joel liber 1. — Abdæ liber 1. — Jonæ liber 1. — Naam liber 1. — Abacuc liber 1. — Sophoniæ liber 1. — Aggei liber 1. — Zachariæ liber 1. — Malachiæ liber 1. — Item ordo historicorum : Job liber 1. — Tobitæ liber 1. — Esdræ libri 2. Esther liber 1. — Judith liber 1. — Machabæorum libri 2. Item ordo Scripturarum Novi et Æterni Testamenti ¹ : Evangeliorum libri 4 : Secundum Matthæum liber 1. — Secundum Marcum liber 1. — Secundum Lucam liber 1. — Secundum Joannem liber 1. — Item Actuum apostolorum liber 1. — Epistolæ Pauli apostoli numero 14. Ad Romanos epistola 1. — Ad Corinthios epistolæ 2. — Ad Ephesios epistola 1. — Ad Thessalonicenses epistolæ 2. — Ad Galatas epistola 1. — Ad Philippenses epistola 1. — Ad Colossenses epistola 1. — Ad Timotheum epistola 2. — Ad Titum epistola 1. — Ad Philemonem epistola 1. — Ad Hebræos epistola 1. — Item Apocalypsis Joannis liber 1. — Item Canonice Epistolæ numero septem : Petri apostoli epistolæ 2. — ² Jacobi apostoli epistola 1. — Joannis apostoli epistolæ 3. — Judæ Zelotæ apostoli epistola una³.

I.

Post ⁴ propheticas [manu antiqua additur et evangelicas] atque apostolicas Scripturas, ⁵ quibus Ecclesia catholica per gratiam Dei fundata est, etiam illud intimandum putavimus, quod quamvis universæ per orbem catholicæ diffusæ Ecclesiæ unus thalamus Christi sit; sancta tamen Romana Ecclesia nullis synodicis constitutis cæteris Ecclesiis prælata est, sed evangelica voce Domini ⁶ nostri primatum obtinuit: *Tu es Petrus, inquit, et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, et portæ inferi non prævalebunt adversus eam; et tibi dabo claves regni cælorum; et quæcunque ligaveris super terram, erunt ligata et in cælo; et quæcunque solveris super terram, erunt soluta et in cælo.*

[Manu antiqua suppletur Cui] Ad-dita est etiam societas beati [manu antiqua suppletur beatissimi Pauli apostoli vas electionis], qui non diverso, sicut hæretici ⁷ garriunt, sed uno tempore, uno eodemque die gloriosa morte cum Petro in urbe Roma sub Cæsare Nerone agonizans coronatus est; et pariter supradictam sanctam Romanam Ecclesiam Christo Domino consecraverunt, ⁸ talesque omnibus ⁹ orbibus in universo mundo sua præsentia,

Post propheticas, et evangelicas, atque apostolicas Scripturas, quibus Ecclesia catholica per gratiam Dei fundata est, etiam illud intimandum putavimus, quod quamvis universæ per orbem catholicæ diffusæ Ecclesiæ unus thalamus Christi sit; sancta tamen Romana Ecclesia nullis synodicis constitutis cæteris Ecclesiis prælata est, sed evangelica voce Domini et Salvatoris nostri primatum obtinuit: *Tu es Petrus, inquit, super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam; et portæ inferi non prævalebunt adversus eam; et tibi dabo claves regni cælorum; et quæcunque ligaveris super terram, erunt ligata et in cælo; et quæcunque solveris super terram, erunt soluta et in cælo.*

Cui data est etiam societas beatissimi Pauli apostoli, vas electionis, qui non diverso, sicut heresi garriunt, sed uno tempore, uno eodemque die gloriosam mortem cum Petro in urbe Roma sub Cæsare Nerone agonizans, coronatus est, et pariter supradictam sanctam Romanam Ecclesiam Christo Domino consecraverunt, aliisque omnibus in universo mundo sua præsentia atque venerando triumpho pertulerunt.

II.

Post has omnes propheticas, et evangelicas, atque apostolicas, quas superius deprompsimus, Scripturas, quibus Ecclesia catholica per gratiam Dei fundata est, etiam illud intimandum putavimus, quod quamvis universæ per orbem diffusæ catholicæ Ecclesiæ unus thalamus Christi sit; sancta tamen Romana Ecclesia nullis synodicis constitutis cæteris Ecclesiis prælata est, sed evangelica voce Domini et Salvatoris nostri primatum obtinuit: *Tu es Petrus, inquit, et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam; et portæ inferi non prævalebunt adversus eam; et tibi dabo claves regni cælorum, et quæcunque ligaveris super terram, erunt ligata et in cælo; et quæcunque solveris super terram, erunt soluta et in cælo.*

Addita est etiam societas beatissimi Pauli apostoli, vasis electionis, qui non diverso, sicut hæretici garriunt, sed uno tempore, uno eodemque die gloriosa morte cum Petro in urbe Roma sub Cæsare Nerone agonizans, coronatus est. Et pariter supradictam sanctam Romanam Ecclesiam Christo Domino consecraverunt, aliisque omnibus urbibus in universo mundo, sua præsentia atque venerando triumpho prætulerunt.

¹ Addit: quem sancta et catholica suscipit Ecclesia.

² Joannis apostoli epistola una. Alterius Joannis presbyteri epistolæ dua. Ita etiam legitur in vetustissimo codice Dionysiano S. Emerami.

³ Explicit canon Novi Testamenti. Item dictum est: pos: has omnes propheticas, etc.

⁴ Cod. Flor. addit has omnes

⁵ Idem cod. addit quas superius deprompsimus.

⁶ Idem cod. addit et Salvatoris.

⁷ Idem cod., hæresi.

⁸ Idem cod., aliisque.

⁹ Idem cod., urbibus.

LUCENSE.

VATICANUM FONTANINI.

JURENSE CHIFFLETII.

atque venerando triumpho prætul-
erunt.

Est ergo prima Petri apostoli
sedes Romana Ecclesia non habens
maculam, neque rugam, nec ali-
quid ejusmodi.

Secunda autem sedes apud Alex-
andriam B. Petri nomine a Marco
ejus discipulo et evangelista con-
secrata est. Ipseque a Petro apo-
stolo in Ægypto directus, verbum
veritatis prædicavit et gloriosum
consecravit [manu antiqua corrigi-
tur consummavit] martyrium.

Tertia vero sedes⁹ apud Antio-
chiam ejusdem beati Petri apo-
stoli habetur honorabilis, eo quod
ibidem prius quam Roma venisset
habitavit et¹⁰ ibidem primum nomen
Christianorum novellæ gentis exor-
tum est.

Et quamvis aliud fundamentum
nullus possit ponere præter id quod
positum est, quod est Christus
Jesus, tamen ad ædificationem san-
ctam, idem [manu antiqua eam-
dem] Romanam Ecclesiam post
illas Veteris vel Novi Testamen-
ti, quas regulariter suscipimus etiam
suscipi non prohibet Scripturas.
Id est sanctam synodum Nichenam
secundum trecentorum decem et
octo episcoporum¹¹ [manu antiqua
ponitur Patrum] mediante Maximo
Constantino Augusto.

Sanctam synodum Ephesiam,
[manu antiqua Ephesinam] in qua
Nestorius damnatus est, cum con-
sensu¹² beati Cœlestini papæ, me-
diante Cheryllo Alexandrinæ sedis
antistite, et Arcadio episcopo ab
Italia destinato.

Sanctam synodum Chalcedonen-
sem, mediante Marciano Augusto,
et Anatholio Constantinopolitano
episcopo, in qua Nestoriana et Eu-
thuciana hæresis simul cum Diosco-
ro, ejusque complicibus¹³ damna-
tus est.

Est ergo prima Petri apostoli
sedes Romana Ecclesia non habens
maculam, nec rugam, nec aliquid
ejusmodi.

Secunda autem sedis apud Alex-
andriam, beati Petri nomen, a
Marco ejus discipulo evangelista
consecrata est. Ipseque a Petro
apostolo in Ægypto directus, ver-
bum veritatis prædicavit, et glo-
riosum consummavit martyrium.

Tertia vero sedis apud Antio-
chiam item beatissimi Petri Apo-
stoli habetur honorabilis, eo quod
illic prius quam Romam venisset
habitavit, et illic primum nomen
Christianorum novellæ gentis exor-
tum est.

II.

Et quamvis aliud fundamentum
nullus possit ponere præter id
quod positum est, quod est Chris-
tus Jesus; tamen ad ædificationem
sanctam idem Romanam Ecclesiam
post illas Veteris vel Novi Testa-
menti, quas regulariter suscipimus,
etiam suscipi non prohibet Scriptu-
ras. Id est sanctam synodum Nice-
nam CCCrum X. et VIII. Patrum,
mediante Maximo Constantino Au-
gusto.

Sanctam synodum Elisinam, in
qua Nestorius damnatus est, con-
sensu Cœlestini papæ, mediante
Cirillo Alexandrinæ sedis antistite,
et Arcadio ab Italia destinato.

Sanctam synodum Chalcedonen-
sem, mediante Marciano Augusto
et Anatholio Constantinopolitano
episcopo, in qua Nestoriana, An-
tiochiana, et Eutichiana hereses
simul cum Dioscoro, ejusque com-
plicibus damnatæ sunt.

III.

Incipiunt opuscula recipienda.

⁹ Opuscula B. Cæcili Cypriani mar-
tyris et Carthaginensis episcopi.

¹⁰ Idem cod., pertulerunt.

¹¹ Idem cod., Antiochiæ beatissimi.

¹² Idem cod., illic.

¹³ In eodem cod. deest quod est.

¹⁴ Idem cod., sancta.

¹⁵ Idem cod., superius enumeravimus.

¹⁶ Idem cod. non habet id est.

Est ergo prima Petri apostoli se-
des Romana Ecclesia, non habens
maculam, neque rugam, nec ali-
quid hujusmodi.

Secunda autem sedes apud Alex-
andriam beati Petri nomine a
Marco ejus discipulo, atque evan-
gelista consecrata est. Ipseque in
Ægypto directus a Petro Apostolo,
verbum veritatis prædicavit, et
gloriosum consummavit marty-
rium.

Tertia vero sedes apud Antio-
chiam item beatissimi Apostoli Pe-
tri habetur honorabilis, eo quod,
illic priusquam Romam venisset,
habitavit: et illic primum nomen
Christianorum novellæ gentis exor-
tum est.

III.

Et quamvis aliud fundamentum
nullus potuit ponere præter id quod
positum est, quod est Christus Je-
sus; tamen ad ædificationem no-
stram eadem Romana Ecclesia,
post illas Veteris vel Novi Testa-
menti, quas regulariter superius
enumeravimus, etiam has suscipi
non prohibet Scripturas. Id est
sanctam synodum Nicenam secun-
dam trecentos decem et octo Pa-
tres, mediante Maximo Constan-
tino Augusto, in qua Arrius hære-
ticus condemnatus est.

Sanctam synodum Constantinopo-
litanam, mediante Theodosio seniore
Augusto, in qua Macedonius hære-
ticus debitam damnationem excepit.

Sanctam synodum Ephesinam,
in qua Nestorius damnatus est,
consensu beatissimi Cœlestini pa-
pæ, mediante Cyrillo Alexandrinæ
sedis antistite, et Arcadio episcopo
ab Italia destinato.

Sanctam synodum Chalcedonen-
sem, mediante Marciano Augusto,
et Anatolio Constantinopolitano epi-
scopo, in qua Nestoriana et Euty-
chiana hæresis, simul cum Diosco-
ro ejusque complicibus damnatæ
sunt. ¹⁷ Sed et si qua sunt concilia
a sanctis Patribus hactenus instituta,
post istorum quatuor auctoritatem et
custodienda et recipienda decrevi-
mus.

IV.

*Jam nunc subjiciendum de opu-
sulis sanctorum Patrum quæ in
Ecclesia catholica recipiuntur.*

Opuscula beati Cæcili Cypriani
martyris, Carthaginensis episcopi
in omnibus recipienda.

¹⁷ Idem cod., Patres.

¹⁸ In eodem cod. deest cum.

¹⁹ Idem cod., beatissimi.

²⁰ Idem cod., damnatæ sunt.

²¹ Desunt hæc verba usque ad num. IV.

²² Cod. Flor., item et sic deinceps.

LUCENSE.

Opuscula beati Gregorii Nanzanzenii epi.

Opuscula B. Basili Cappadociæ episcopi.

Opuscula B. Athanasi Alexandrini episcopi.

Opuscula Theophili Alexandrini episcopi.

Opuscula B. Cyrilli Alexandrini episcopi.

Opuscula B. Helarii Pictavenensis episcopi.

Opuscula B. Joannis Constantinopolitani episcopi.

Opuscula B. Ambrosii Mediolanensis episcopi.

Opuscula B. Augustini Ippone Regiæ episcopi.

Opuscula B. Hieronimi presbyteri.

Opuscula Beati Prosperi viri religiosissimi.

Opuscula B. Leonis papæ ad Flavianum Constantinopolitanum episcopum destinata, cujus textum quispiam *si usque ad unum iota disputaverit, et non eam in omnibus venerabiliter receperit, anathema sit.*

Opuscula, tractatus omnium Patrum orthodoxorum, qui in nullo a sanctæ ecclesiæ Romanæ consortio deviarunt, nec ab ejus fide vel prædicatione sejuncti sunt; sed ipsius *ut communicationis per gratiam Dei usque in ultimum diem vitæ suæ fuere participes, legendos decernimus.*

Item decretales epistolas quas beatissimi papæ diversis temporibus ab urbe Roma pro diversorum Patrum consolatione dederunt, venerabiliter suscipiendæ.

Item gesta sanctorum martirum qui multiplicibus [manu antiqua multiplicibus] tormentorum cruciatibus et mirabilibus confessionum triumphis irradiant. Quis ista catholicorum dubitet [manu antiqua et] majora eos in agonibus fuisse perpassos, nec suis viribus, sed Dei gratiæ et adjutorio *universa tolerasse? Sed ideo secundum antiquam consuetudinem singulari cautela in sancta Romana Ecclesia non leguntur, quia et eorum qui conscripserunt nomina penitus ignorantur; et ab infidelibus vel idiotis superflua, aut minus apta quam rei ordo fuerit esse putatur. Sicut cujusdam Quirici et Julitæ, sicut Georgii aliorumque ejusmodi passiones, quæ ab hæreticis perhibentur compositæ. Propter quod, ut dictum est, ne vel levis subsannandi oriretur occasio in Romana Ecclesia*

VATICANUM FONTANINI.

Opuscula beati Gregori Nazanzenis epi.

Item opuscula beati Basili Cappadociæ epi.

Item opuscula beati Athanasi Alexandriæ epi.

Item op. beati Joannis Constantinopolitanæ epi.

Item op. beati Theophili Alexandrinæ epi.

Item op. beati Helarii Pictavenensis epi.

Item op. beati Ambrosii Mediolanensis epi.

Item op. B. Augustini Ippone Regiæ epi.

Item op. beati Hieronimi prbi.

Item op. Prosperi viri religiosissimi.

Item epistola bi. Leonis papæ ad Flavianum Constantinopolitanum episcopum destinata, cujus textum quispiam suis, quæ ad unum iota disputaverit, et non eam in omnibus venerabiliter receperit, anathema sit.

Item op. tractatus omnium Patrum orthodoxorum qui in nullo a sanctæ Ecclesiæ Romanæ consortio deviarunt nec ab ejus fide vel prædicatione sejuncti sunt; sed ipsius communicatione per gratiam Dei usque in ultimum vitæ suæ fuere participes, legende decernimus.

Item decretales epistolas, quas beatissimi papæ diversis temporibus ab urbe Roma, pro diversorum Patrum consolatione, dederunt, venerabiliter suscipiendæ.

Item gesta sanctorum martirum qui multiplicibus tormentorum cruciatibus, et mirabilibus confessionum triumphis irradiant. Quis ista catholicorum dubitet majora eos in agonibus fuisse perpassos, nec suis viribus, sed Dei gratiæ, et adjutorio? Singulari cautela in sancta Romana Ecclesia non leguntur, quia et eorum qui conscribere nomina penitus ignoratur, et ab infidelibus et idiotis superflua, aut minus apta, quam rei ordo fuerit, esse putantur. Sicut cujusdam Ciriæ et Julitæ, sicut Georgii, aliorumque hujusmodi passiones, quæ ad hæreticis perhibentur compositæ. Propter quod, ut dictum est, ne vel levis subsannandi oriretur occasio, in sancta Romana Ecclesia non leguntur. Nos tamen cum prædicta Ecclesia omnes martires, et eorum gloriosos agones, qui Domino ma-

JURENSE CRIFFLETHII.

Item opuscula beati Gregorii Nazianzenii episcopi.

Item opuscula beati Basili Cappadociæ episcopi.

Item opuscula beati Athanasii Alexandrini episcopi.

Item opuscula beati Joannis Constantinopolitani episcopi.

Item opuscula beati Theophili Alexandrini episcopi.

Item opuscula beati Cyrilli Alexandrini episcopi.

Item opuscula beati Hilarii Pictaviensis episcopi.

Item opuscula beati Ambrosii Mediolanensis episcopi.

Item opuscula beati Augustini Ippone Regiæ episcopi.

Item opuscula beati Hieronymi presbyteri.

Item opuscula beati Prosperi viri religiosissimi.

Item epistola beati papæ Leonis ad Flavianum Constantinopolitanum episcopum destinata, de cujus textu quispiam si usque ad unum iota disputaverit, et non eam in omnibus venerabiliter receperit, anathema sit.

Item opuscula, atque tractatus omnium Patrum orthodoxorum qui in nullo a sanctæ Romanæ Ecclesiæ consortio deviarunt, nec ab ejus fide vel prædicatione sejuncti sunt; sed ipsius communicatione per gratiam Dei usque in ultimum diem vitæ suæ fuere participes, legendos decernimus.

Item decretales epistolas quas beatissimi papæ, diversis temporibus ab urbe Roma pro diversorum Patrum consultatione dederunt, venerabiliter suscipiendæ.

Item gesta sanctorum martyrum, quæ multiplicibus tormentorum cruciatibus, et mirabilibus confessionum triumphis irradiant. Quis ista catholicorum dubitet, et majora eos in agonibus fuisse perpassos? Nec suis viribus, sed Dei gratiæ et adjutorio *universa tolerasse? Sed ideo, secundum antiquam consuetudinem, singulari cautela in sancta Romana Ecclesia non leguntur, quia et eorum qui conscribere nomina penitus ignorantur, et ab infidelibus et idiotis superflua, et ab infidelibus et idiotis superflua, esse putantur. Sicut Quirici cujusdam et Julitæ; sicut Georgii, aliorumque ejusmodi passiones, quæ ab hæreticis perhibentur compositæ. Propter quod, ut dictum est, ne vel levis subsannandi oriretur occasio, in sancta Romana Ecclesia non leguntur. Nos tamen,*

¹ Idem cod., *Pictavenensis.*

² In Florentino hic ponitur post S. Athanasium.

³ Idem cod., *Yponerigi Regionensis.*

⁴ Idem cod., *epistola.*

⁵ Idem cod., *atque tractatus.*

⁶ Idem cod., *suscipiendas esse.*

⁷ In cod. Flor. deest *ista*

⁸ Idem cod., *et.*

⁹ Idem cod. addit *sancta.*

LUCENSE.

non leguntur. Nos tamen cum prædicta Ecclesia omnes martyres et eorum gloriosos agones, qui Deo magis quam hominibus noti sunt omni devotione veneramur.

Item Vitas Patrum, Pauli, Antonii, Hilarionis, et omnium heremitarum, quas tamen vir beatissimus descripsit Hieronymus, cum¹ omni honore suscipimus.

Item Actus beati Sylvestri Apostolicæ sedis præsulis, licet ejus qui conscripsit nomen ignoretur; a multis tamen in urbe Roma a catholicis legi cognovimus, et pro antiquo usu multæ hoc imitantur Ecclesiæ.

² Item scriptura de inventione sanctæ crucis dominicæ, et alia scriptura de inventione capitis Joannis Baptistæ, novellæ quidem relationis³ nonnulli eas catholici legunt, sed cum hæc ad catholicorum manus pervenerint, beati apostoli probant [manu antiqua præcedat] sententiam⁴: *Omnia probate, quod bonum est tenete.*

Item Rufinus vir⁵ religiosissimus, qui plurimos [manu antiqua] plurimos ecclesiasticis operis edidit libros, non nullas etiam Scripturas interpretatus est. Sed quoniam⁶ beatissimus Hieronymus eum in aliquibus de arbitrii libertate notavit, illa sentimus quæ prædictum Hieronymus sentire cognoscimus; et non solum de Rufino, sed etiam de universis, quos vir sæpius memoratus zelo Dei et fidei religione reprehendit.

Item Origenis nonnulla opuscula quæ vir beatissimus Hieronymus non repudiat, legenda suscipimus; reliqua autem⁷ omnia cum auctore suo dicimus rennuenda.

Item Cronica Eusebii Cæsariensis⁸ epi atque ejusdem Historiæ ecclesiasticæ libros, quamvis in primo narrationis suæ libro tepuerit, et post in laudibus atque excusatione Origenis unum scismatici conscripserit librum; propter rerum tamen singularum notitiam, quæ ad⁹ scrutationem [manu antiqua instructionem] pertinent, usquequaque non dicimus rennuenda.

Orosium virum eruditissimum collaudamus¹⁰ quia valde nobis necessariam adversus Paganorum calumnias ordinavit Historiam, miraque brevitate contextuit.

Venerabilis viri Sedulii¹¹ episcopi Paschale opus, quod heroicis descripsit versibus, insigni laude¹² proferimus.

Juvenci nihilominus laboriosum opus non spernimus, sed miramus.

VATICANUM FONTANINI.

gis quam hominibus noti sunt, omni devotione veneramur.

Item Vitas Patrum, Pauli, Antonii, Hilarionis, et omnibus heremitarum, quas tamen vir beatissimus descripsit Hieronymus, cum omni honore suscipimus.

Item Actus beati Sylvestri Apostolicæ sedis præsolis, licet ejus qui conscripsit nomine ignoretur, a multis tamen in urbe Roma catholicis legi cognovimus, et pro antiquo usu multæ hæc imitantur Ecclesiæ.

Item scriptura de inventione crucis dominicæ, et aliam scripturam de inventione capitis Joannis Baptistæ, novelle quidem relationis et nonnulli catholici legunt. Sed cum hæc ad catholicorum manus advenerint, beati Pauli apostoli præcedet sententia... *Omnia probate, quod bonum est tenete.*

Item Rufinus vir religiosus plurimos ecclesiasticæ operis edidit libros, nonnullas etiam Scripturas interpretatus est. Sed quoniam beatissimus Hieronymus eum in aliquibus de arbitrii libertate notavit, illas sentim. q. prædictum beatum Hieronymum sentire cognoscimus, nonsolum de Rufino, sed etiam de universis quod vir S. sæpius memoratus, zelo Dei, et fidei religione reprehendit.

Item Origenis nonnulla op. quæ vir beatissimus Hieronymus non repudiat, legenda suscipimus: reliqua autem omnia cum auctore suo dicimus rennuenda.

Chronica Eusebii Cæsariensis, atque ejusdem Historiæ ecclesiasticæ libros, quamvis in primo narrationis suæ libro tepuerit, et post in laudibus atque excusatione Origenis scismatici unum conscripserit librum: propter rerum tamen singularum notitiam, q. ad instructionem pertinent, usquequaque non dicimus rennuendos.

Item Orosium virum eruditissimum, quem collaudamus, qui valde nobis necessariam adversus paganorum calumnias ordinavit Historiam, miraque brevitate contextuit.

Item venerabilis Sedulii Paschale opus, quod eruditus descripsit versibus, insigni laude præferimus.

Item Juvenci nihilominus laboriosum opus non spernimus, sed

JURENSE CHIFFLETII.

cum prædicta Romana Ecclesia, omnes martyres, et eorum gloriosos agones, qui Deo magis quam hominibus noti sunt, omni devotione veneramur.

Item Vitas Patrum, Pauli Antonii, Hilarionis, et omnium heremitarum, quas tamen vir beatissimus Hieronymus descripsit, cum omni honore suscipimus.

Item Actus beatissimi Sylvestri apostolicæ sedis præsulis, licet ejus qui conscripsit nomen ignoretur, a multis tamen in urbe Roma catholicis legi cognovimus, et pro antiquo usu multæ hoc imitantur Ecclesiæ.

Item scriptura de Inventione dominicæ crucis, et alia scriptura de Inventione capitis beati Joannis Baptistæ, novellæ quidem relationes sunt, et nonnulli eas catholici legunt. Sed cum hæc ad Catholicorum manus pervenerint, beati apostoli Pauli præcedat sententia: *Omnia probate, et quod bonum est retinete.*

Item Rufinus vir religiosissimus plurimos ecclesiasticis operis edidit libros: nonnullas etiam Scripturas interpretatus est. Sed quoniam venerabilis Hieronymus eum in aliquibus de arbitrii libertate notavit; illa sentimus, quæ prædictum beatum Hieronymum sentire cognoscimus: et non solum de Rufino, sed etiam de universis quos vir sæpius memoratus zelo Dei, et fidei religione reprehendit.

Item Origenis nonnulla opuscula, quæ vir beatissimus Hieronymus non repudiat, legenda suscipimus: reliqua autem omnia cum auctore suo dicimus rennuenda.

Item Chronica Eusebii Cæsariensis, atque ejusdem Historiæ ecclesiasticæ libros, quamvis in primo narrationis suæ libro tepuerit, et post in laudibus atque excusatione Origenis schismatici unum conscripserit librum: propter rerum tamen singularum notitiam, quæ ad instructionem pertinent, usquequaque non dicimus rennuendos.

Item Orosium virum eruditissimum collaudamus, qui valde nobis necessariam adversus paganorum calumnias ordinavit Historiam, miraque brevitate contextuit.

Item venerabilis viri Sedulii Paschale opus, quod heroicis descripsit versibus, insigni laude præferimus.

Juvenci quoque nihilominus laboriosum opus non spernimus, sed

¹ In eodem cod. deest omni.

² Idem cod. non habet sanctæ.

³ Idem cod. sunt, etc.

⁴ Idem cod., præcedit sententia.

⁵ Idem cod., religiosus.

⁶ In eodem cod. deest qui.

⁷ Idem cod., venerabilis.

⁸ In eodem cod. deest omnia.

⁹ In eodem cod. deest epi.

¹⁰ Idem cod., instructionem.

¹¹ Idem cod., qui.

¹² In eodem cod. deest episcopi.

¹³ Idem cod., præferimus.

LUCENSE.

Cætera autem quæ ab hæreticis, sive schismaticis conscripta, vel ¹ prædicta sunt [manu antiqua additur nullatenus recipit catholica et apostolica Romana Ecclesia]. E quibus pauca, quæ ad memoriam venerunt, et a catholicis vitanda sunt, credimus esse subdenda.

Item notitia de librorum [manu antiqua libros] apocryforum, ² qui non recipiuntur.

Ariminensium synodum a Constantio Cæsare Constantini ³ Augusti filio congregatam mediante Tauro præfecto ex tunc, et nunc, et in æternum confitemur esse damnatam.

Itinerarium nomine Petri Apostoli, quod appellatur sancti Clementis [manu antiqua libr. ⁴ x] apocryfum.

Actus nomine Andreæ apost. apog.

Actus nomine Thomæ apost. apog.

Libri numero decem apog. (sed hoc deletum est manu antiqua.)

Actus nomine Petri apost. alius apoc.

Actus nomine Philippi apost. apoc.

Evangelium nomine Matthiæ apog.

Evangelium nomine Barnabæ apost. ⁵ apog.

Evangelium nomine Jacobi minoris apog.

Evangelium nomine Petri ⁶ apost. apoc.

Evangelium nomine Thomæ, quibus Manichæi utuntur apoc.

Evangelium nomine Andreæ apost. apoc. [Manu antiqua deletur Andreæ, et ponitur Bartholomei.]

Evangelium quæ falsavit Lucianus apoc.

Evangelium quæ falsavit Ysicius apoc.

Liber de Infantia Salvatoris apoc.

Liber de Nativitate Salvatoris, et de Maria [manu antiqua post Mariam est vel] obstetrice ⁷ apoc.

Liber qui appellatur Pastoris apoc.

Libri omnes quos fecit Lucius [manu antiqua Leucius] discipulis diaboli apog.

Liber qui appellatur fundamentum apoc.

Liber qui appellatur Thesaurum apoc.

Liber de filiabus Adæ *Licto* ⁸ *agenescos*.

VATICANUM FONTANINI.

miramus. Cetera quæ ab hæreticis, schismaticis conscripta, vel prædicta sunt, nullatenus recipiet catholica et apostolica Romana Ecclesia: e quibus pauca, quæ ad memoriam venerunt, et a catholicis vitanda sunt, credimus esse subdenda.

IV.

Notitiam librorum apocryforum, qui non recipiuntur.

Ariminensium Sinodum, a Constantio Cæsare Constantini Augusti filium congregatam, mediante Tauro præfecto, ex tunc et nunc et in æternum confitemur esse damnata.

Itinerarium nomine Petri Apostoli, quod appellatur Sci Clementis, apogryfum.

Actus nomen Andreæ apl. apg.

Actus nomen Thomæ apl. libros x apg.

Actus nomen Petri apl. alius, apg.

Actus nom. Philippi apl. apg.

Evangelium nom. Matthiæ apg.

Evangelium nom. Petri ap. apg.

Evangelium nom. Jacobi Minoris, apg.

Evangelium nom. Barnabæ apg.

Evangelium nom. Thomæ, quibus Manichæi utuntur, apg.

Evangelium nomen Bartholomei ap. apg.

Evangelium quem falsavit Lucianus, apg.

Evangelium quem falsavit Eusicius et Lucius, apg.

Lib. de Infantia Salvatoris, apg.

Lib. de Nativitate Salvatoris, et de Maria vel obstetrice, apg.

Liber qui appellatur Pastoris, apg.

Lib. omnes quos fecit Leucius discipulis diaboli, apg.

Lib. qui appellatur Fundamentum, apg.

Lib. qui appellatur Thesaurum, apg.

Lib. de filiabus Adæ lectum *genescos*, apg.

JURENSE CHIFFLETII

miramur. Cætera quæ ab hæreticis, sive schismaticis conscripta vel prædicta sunt, nullatenus recipit catholica et apostolica Romana Ecclesia: e quibus, pauca, quæ ad memoriam venerunt, et a Catholicis vitanda sunt, credimus esse subdenda.

V.

In primis Ariminensem synodum a Constantio Cæsare Constantini filio congregatam, mediante Tauro præfecto, ex tunc et nunc, in æternum confitemur esse damnatam.

Itinerarium quoque in nomine Petri Apostoli, quod appellatur sancti Clementis libri numero novem, apocryphum esse scimus.

Actus nomine Andreæ apostoli, apocryphum.

Actus nomine Thomæ apostoli, libri x apocryphi.

Actus nomine Petri apostoli, apocryphi.

Actus nomine Philippi apostoli apocryphi.

Evangelia nomine Matthiæ apostoli, apocrypha.

Evangelia nomine Barnabæ, apocrypha.

Evangelia nomine Jacobi Minoris, apocrypha.

Evangelia nomine Petri apostoli apocrypha.

Evangelia nomine Thomæ apostoli, quibus Manichæi utuntur, apocrypha.

Evangelia nomine Bartholomæi apostoli, apocrypha.

Evangelia nomine Andreæ apostoli, apocrypha.

Evangelia quæ falsavit Lucianus, apocrypha.

Evangelia quæ falsavit Isicius, apocrypha.

Liber de Infantia Salvatoris, apocryphus.

Liber de Nativitate Salvatoris, et de Maria vel obstetrice, apocryphus.

Liber qui appellatur Pastoris, apocryphus.

Libri omnes quos fecit Lucius discipulis diaboli, apocryphi.

Liber qui appellatur Fundamentum apocryphus.

Liber qui appellatur Thesaurum, apocryphus.

⁹ Liber de filiabus Adæ, hoc est Leptogenesis apocryp.

¹ Idem cod., prædicata sunt nullatenus recipiat catholica et apostolica ecclesia Romana.

² In eodem cod. deest qui non recipiuntur.

³ In eodem cod. deest augusti.

⁴ Idem cod., ix.

⁵ In eodem cod. deest apost.

⁶ In eodem cod. deest apost

⁷ Idem cod., ejus.

⁸ Idem cod., genesisibus.

⁹ Liber qui appellatur Adæ leptogenesis.

LUGENSE.

¹ Liber qui appellatur Actus Theclæ, et Pauli ² apos. apog.

Liber qui appellatur ³ Nephother apog.

Liber proverbiorum ab hæreticis conscriptus, et sancti Xisti nomine præsignatus, apoc.

Revelatio quæ appellatur Thomæ ⁴ apost. apog.

Revelatio quæ appellatur Pauli apog.

Revelatio quæ appellatur Stephani apoc.

Liber qui appellatur transitus, id est assumptio sanctæ Mariæ apoc.

Liber qui appellatur [manu antiq. de] Pœnitentiæ Adæ apoc.

Liber de ⁵ Eugenia [manu antiq. Vegenia] nomine gigantis qui cum dracone post diluvium ab hæreticis pugnasse perhibetur, apoc.

Liber qui appellatur Testamentum Job apog.

Liber qui appellatur pœnitentiæ Origenis apog.

Liber qui appellatur pœnitentiæ sancti Cipriani apoc.

Liber qui appellatur pœnitentiæ Jamne et Membre apoc.

Liber qui appellatur ⁷ Sors apostolorum [manu antiqua scribitur] apoc.

Liber Fisiologus, qui ab hæreticis conscriptus, et beati Ambrosii nomine præsignatus apoc.

Storia Eusebii Pampeli apog.

Opuscula Tertulliani apoc.

Op. Lactanti ⁸ apoc.

⁹ Op. Africani apoc.

Op. ¹⁰ Postulliani et Galli apoc. ¹¹

Op. Montani, Priscillæ, et Maximillæ apoc.

Op. omnia ¹² Faustini Manichæi apoc.

Op. Commodiani ap.

Op. alterius Clementis Alexandrini apoc.

Op. Tassii Cypriani ap.

Op. ¹³ Arnobi ap.

Op. Ticoni apoc.

Opuscula Cassiani presbyteri Gallicarum ap.

VATICANUM FONTANINI.

Lib. qui appellatur hactus Theclæ, vel Thollius, et Pauli ap. apg.

Lib. qui appellatur Nopotis, apg.

Lib. Proverbiorum ab hereticis conscriptus, et sancti Xisti nomen prænotatus, apg.

Revelatio qui appellatur Pauli, apg.

Revelatio qui appellatur Thomæ apg.

Revelatio qui appellatur Stephani apg.

Liber qui appellatur Transitus, id est, Adsumptio scæ Mariæ, apg.

Lib. qui appellatur Penitentia Adæ, apg.

Lib. Eugenii a nom. gigante qui cum dracone post diluvium ab hæreticis pugnasse perhibetur apg.

Liber qui appellatur Testamentum Job apg. Non historia beati Job, sed alius ad hereticis conscriptus.

Lib. qui appellatur Pœnitentiæ Origenis, apg.

Lib. qui appellatur Pœnitentiæ sci Cipriani apg.

Lib. qui appellatur Pœnitentiæ Jamnæ et Mambre apg.

Lib. qui appellatur Sors apostolorum, apg.

Lib. qui appellatur Lusa Apostolorum apg.

Lib. Filosogus, qui ab hereticis conscriptus est, et beati Ambrosii nom. præsignatus, apg.

Historia Eusebii Pampbili, apg.

Opuscula Tertulliani, apg.

Op. Lactanti, ap.

Op. Africani, apg.

Op. Postumiani et Galli, apg.

Op. Montani, Priscillæ et Maximillæ apg.

Op. omnia Fausti Manichæi, apg.

Op. Commodiani, apg.

Op. alterius Clementis Alexandrinæ, apg.

Opusc. Tarsi Cypriani, apg.

Op. Arnobi, apg.

Op. Ticoni, apg.

Opuscula Cassiani pbri. Gallicarum, apg.

JURENSIS CHIFFLETII.

Liber qui appellatur Actus Teclæ et Pauli, apocryphus.

Liber qui appellatur Nepotes, apocryphus.

Liber Proverbiorum qui est ab hæreticis conscriptus, et sub nomine sancti Sixti præsignatus, apocryphus.

Revelatio quæ appellatur Pauli apostoli, apocrypha.

Revelatio quæ appellatur Thomæ apostoli, apoc.

Revelatio quæ appellatur sancti Stephani, apoc.

Liber qui appellatur Transitus, id est, Adsumptio sanctæ Mariæ, apocryphus.

Liber qui appellatur Pœnitentiæ Adæ, apocryphus.

Liber de Eugenia nomine gigante quæ cum dracone post diluvium ab hæreticis pugnasse fingitur, apocrypha.

Liber qui appellatur Pœnitentiæ Origenis, apocryphus.

Liber qui appellatur Pœnitentiæ Jamne et Mambre, apocryphus.

Liber qui appellatur Sortes sanctorum, apocryphus.

Liber qui appellatur Lusa apostolorum, apocryphus.

Liber qui appellatur *Canones apostolorum*, apocryphus.

Liber fisiologus, ab hæreticis conscriptus, et beati Ambrosii nomine præsignatus, apocryphus.

Historia Eusebii Pamphili, apocrypha.

Opuscula Tertulliani, apocrypha.

⁸ Opuscula Lactantii, apocrypha.

Opuscula Africani, apocrypha.

¹⁰ Opuscula Postuminiani, apocrypha.

Opuscula Montani, Priscillæ et Maximillæ, apocrypha.

Opuscula Fausti Manichæi, apocrypha.

Opuscula Commodiani, apocrypha.

Opuscula alterius Clementis Alexandrini, apocrypha.

Opuscula Tarsii Cypriani, apocrypha.

Opuscula Arnobii, apocrypha.

Opuscula Ticoni, apocrypha.

Opuscula Cassiani presbyteri Gallicensis, apocrypha.

¹ Idem cod., *Cen one de Christo Vergilianis compaginalum versibus*, apoc.

² In eodem cod. deest *apost.*

³ Idem cod., *Nepotis*.

⁴ In eodem cod. deest *apost.*

⁵ In eodem cod. deest *id est*.

⁶ Idem cod., *Ugia*.

⁷ Cod. Flor., *sortes*.

⁸ Cod. Flor. addit *sive Africani, sive Firmiani*.

⁹ *Opuscula Lactantii sive Africani, sive Firmiani*, apocrypha.

¹⁰ In eodem cod., deest.

¹¹ Idem cod., *Postumiani*.

¹² *Opuscula Posthumiani Galli apocrypha*.

¹³ Idem cod., *Fausti*.

¹⁴ Idem cod., *Arnorini*.

LUCENSE.

Opusc. Victorini ¹ Pictabensis ap.

Manu antiqua inseritur hic, Op. Faustii Regensis Galliarum ap. ² Op. Frumentii Cœci ap.

Centonera de Christo, Virgilianis compaginatum versibus ap.
Epistola Jesu Abaguso ap.

Epistola Abaguo ad Jesum ap.

Passio Quirici, et Julitæ ap.

Passio Georgi ap.

Scriptura quæ appellatur contradictio Salomonis apoc.

Filacteria omnia, quæ non angelorum, ut illi constringunt, sed dæmonum magis conscripta sunt, ap.

Hæc et his similia quæ Simon Magus, Nicolaus, Cerinthus, Marcion, *Basilidis*, Ebion, Paulus etiam *Samositanus*, Fotinus, et Bonosus [*manu antiqua et*] qui simili errore defecerunt; Montanus quoque cum suis obscenissimis sequacibus, Apollinaris, Valentinus sive Manichæus, Faustus, Africanus Sabellius, Arrius, Macedonius, Eunomius, Novatus, *Sabacius*, *Cælestus*, Donatus, Eustacius, Jovianus, Pelagius, Julianus *Celsumensis*, Cælestius Maximinus [*manu antiqua Maximianus*] Priscillianus ab Spania, Nestorius Constantinopolitanus, Maximus Cynicus, Lampetius, Dioscorus, Eutiches, Petrus, et alius Petrus, e quibus unus Alexandriam, alius Antiochiam maculavit. Acacius Constantinopolitanus cum consortibus suis; necnon et omnes hæretici, hæreseorumque discipuli, sive scismatici docuerunt, vel conscripserunt, quorum nomina minime retinentur, non solum repudiata, verum ab omni Romana, et apostolica Ecclesia eliminata, atque cum suis auctoribus, auctorumque sequacibus sub *anathematis* insolubili vinculo in æternum confitemur esse *damnanda*.

VATICANUM FONTANINI.

Opus. Victorini Petabionensis, apg.

Op. Faustii Regensis Galliarum, apg.

Op. Frumentini Cœci, apg.

Centonem de Xpo Virgilianis compaginatum versibus, apg.

Epistola Ihu ad Abgiam, apg.

Epistola Abgari ad Ihu, apg.

Passio Cirici et Julitæ, apg.

Pass. Giorgi, apg.

Scriptura quæ appellatur contradictio Salomonis, apg.

Filacteria omnia, quæ non angelorum, ut illi constringunt, sed dæmonum magis arte conscripta sunt, apg.

Hæc et his similia quæ Simon Magus, Nicolaus, Cerinthus, Marcion, Baselides, Ebion, Paulus etiam Samosetanus, Futinus et Bonosus, et qui simili errore defecerunt; Montanus quoque cum suis obscenissimis sequacibus, Apollinaris, Valentinianus, sive Manicheus, Faustus, Africanus, Sabellius, Arrius, Macedonius, Eunomius, Novatus, Sabastius, Cælestus, Donatus, Eustacius, Jovianus, Pelegius, Julianus Eclanensis, Cælestius, Maximianus, Priscillianus ab Hispania, Nestorius Constantinopolitanus, Maximus Unicus, Lampecius, Dioscorus, Eutichius, Petrus et alius Petrus: e quibus unus Alexandriam, alius Antiochiam maculavit; Accacius Constantinopolitanus cum consortibus suis; nec non et omnes hereses, hereseorum discipuli, sive scismatici, qui docuerunt vel conscripserunt, quorum nomina minime retinentur, non solum repudiata, verum ab omni Romana, vel catholica et apostolica Ecclesia eliminata, atque cum suis auctoribus auctorumque sequacibus sub *anathematis* insolubili vinculo in æternum confitemur esse *damnata*.

Explicunt decretalis.

JURENSIS CHIFFLETII.

Opuscula Victorini Pictabiensis, apocrypha.

Opuscula Faustii Regensis Galliarum, apocrypha.

Opuscula Frumentii Cœci, apocrypha.

Centones de Christo, Virgilianis compaginati, apocryphi.

Epistola Jesu ad Agarum, apocrypha.

Epistola Agari ad Jesum, apocrypha.

Passio Quirici, et Julitæ, apocrypha.

Passio Georgii, apocrypha.

Scriptura quæ appellatur Salomonis interdictio, apocrypha.

Filacteria omnia, quæ non angelorum, ut illi constringunt, sed dæmonum magis conscripta sunt nominibus, apocrypha.

Hæc et his similia quæ Simon Magus, Nicolaus, Cerinthus, Marcion, Baselides, Ebion, Paulus etiam Samosatenus, Photinus et Bonosus, qui simili errore defecerunt; Montanus quoque cum suis obscenissimis sequacibus, Apollinaris, Valentinus, sive Manichæus, Faustus, Africanus, Sabellius, Arrius Macedonius, Eunomius, Cononius, Novatius, Sabbatius, Callistus, Donatus, Eustacius, Jovianus, Pelagius, Julianus Eclanensis, Cælestinus, Maximianus, Priscillianus ab Spania, Nestorius Constantinopolitanus, Maximus Cynicus, Lampetius, Dioscorus, Eutiches, Petrus, et alius Petrus: e quibus unus Alexandriam, alius Antiochiam maculavit: Acacius Constantinopolitanus cum consortibus suis; necnon et omnes hæresiarches, et eorum discipulos, qui schismatica docuerunt, vel conscripserunt, quorum nomina minime retinimus; non solum repudiata, verum etiam ab omni Romana, catholica et apostolica Ecclesia eliminata, atque cum suis auctoribus, auctorumque sequacibus sub *anathematis* et indissolubili vinculo in æternum confitemur esse *damnata*.

Explicit decretale editum ab Horsañida papa urbis Romanæ.

OBSERVATIO P. ANTONII PAGI.

(Ad annum Christi 494, num. 2 et seq.)

Decretum de Scripturis divinis, et opusculis sanctorum Patrum quæ in Ecclesia catholica recipiuntur valde urget heterodoxos, qui traditionem rejiciunt, et librorum canonicorum numerum pro libito ac sectarum suarum commodo mutilant. Job enim, Tobie, Judith, Machabæorum libri, Epistola ad Hebræos, Apocalypsis Joannis, Petri duæ, Joannis apostoli III, Judæ I, in eo memorantur. Pearsonius in vindiciis Ignatianis prolixiorum sermonem de ejus auctore, ac tempore quo conditum est, instituit, et pag. 53 ait, se existimare hoc decretum post synodum v, anno 553 celebratam, promulgatum fuisse. Neque catholici de hujus sanctionis auctore, annoque quæ ea emissæ, inter se conveniunt; quod mss. codices eam tribus diversis pontificibus ascribant. Vetusissimus codex collectionis Dionysii Exigui, quem secum communicatum a Dacherio Baluzius testatur, hoc decretum Damasum papæ attribuit, et Baronius anno 69, num. 4, refert Cresconiam collectionem continere concilium Romanum sub Damaso in quo de libris apocryphis agitur, cujus decreta repetita credit Baronius a Gelasio in decreto 72 episcoporum, de quo anno 494 cum collectoribus Conciliorum verba facit. Verum codex antiquissimus a Pearsoni lectus, et a Lanfranco ex Beccensi cænobio in Angliam delatus, hunc titulum præfert: « Decreta Gelasii papæ de recipiendis, et non recipiendis libris. Quæ scripta sunt ab eo cum septuaginta eruditissimis episcopis. » Nicolaus I pontifex Romanus in epist. 42 ad episcopos Galliæ circa annum 865 data; Lupus abbas Ferrariensis i

¹ Idem cod. Petachionensis.

² Ille des'nt cod. Florent.

sine epistolæ ad Carolum Calvum, et in fine quæst. de Sanguine Christi; Gratianus dist. 15, cap. Sancta Romana; Burchardus Wormatiensis episcopus, varii codices mss. omnesque excusi; Gelasium hujus decreti auctorem produunt. Denique Hormisdæ papæ in antiquissimo Vergellensi codice Baluzius et Chiffletius in Jurensi, illud ascribi testantur. Indeque Chiffletio in fine notarum ad Vigilium Tapsensem existimatum, decretum hoc primo sancitum fuisse a Gelasio in concilio Romano hoc anno: ita tamen ut non quasi decretum pontificium, sed velut totius consilii quidam canon prodiret: tum deinde ab Hormisdæ editum esse sub forma pontificiæ decretalis, et in quinque titulos methodi gratia divisum ac fortasse nonnullis in locis restitutum.

Gelasium tamen celeberrimi hujus decreti auctorem esse, et non nisi per errorem illud Hormisdæ attributum demonstrabo, et litem, ni valde fallor, dirimam. In eo cum damnatorum voluminum index textur, inter ea libri Cassiani ac Fausti Reiensis numerantur hac præmissa sententia: « Cætera, quæ ab hæreticis sive schismaticis conscripta, vel prædicata sunt, nullatenus recipit catholica et apostolica Romana Ecclesia, e quibus pauca, quæ ad memoriam venerunt, et a catholicis vitanda sunt, credimus esse subdenda. » Cumque plurimos libros hæreticorum aliorumque incertorum auctorum Patres synodi Romanæ damnassent, hos inter Cassiani et Fausti volumina ponere hoc titulo: « Opuscula Cassiani præ-byteri Galliarum apocrypha, opuscula Fausti Regiensis Galliarum apocrypha. » Sæculo sequenti exortis de divina gratia contentionibus ex Fausti præsertim libris, non modo in Occidente, verum etiam in Oriente alii Faustum defenderunt, alii eundem acerrime confutarunt, præcipue monachi Scythæ, qui ex Asia erumpentes adversus eum Europam atque Africam commoverunt, ut anno 520 explicabimus. Eo rerum statu consultus Possessor episcopus Africanus a Trasamundo Africæ rege in exilium missus, dum Constantinopoli morabatur, ubi Fausti libri a pluribus defendebantur ut catholici, a Maxentio vero et a monachis Scythiis uti hæretici damnabantur, consulit ipsemet Hormisdam papam, quid de iisdem libris sentiendum esset; eamque in rem Justinum diaconum suum ad eum misit. Exstat ejus ad Hormisdam Relatio tom. superiori Concil., diciturque accepta « xv cal. Augusti Rustico V. C. eos. id est anno 520. Hæc Possessoris in ea verba: « Arbitror vestram beatitudinem non latere quantis in Constantinopolitana urbe Ecclesia laboret insidiis, et ad morem veteris morbi in saniem vulnus iterum quærat irrumpere, quod obductum creditur cicatrice. Unde cum quorumdam fratrum animus de codice Fausti cujusdam natione Galli Reginæ civitatis episcopi, qui de diversis rebus et frequentius de gratiæ Dei diserte visus est disputare, in scandalum moveretur, aliis (ut se habent humana studia) in contrarium renitentibus me crediderunt de hoc ambiguo consulendum. » Addit postea Possessor: « Quæso, ut consulentibus, quid de prælati auctoris dictis videatur, auctoritate apostolicæ responsionis agnoscant: maxime quod filii quoque magistri militum Vitalianus et Justinianus præcipue super hac re rescripto beatitudinis vestræ similiter informari desiderant. »

Hormisdæ Possessoris epistolam die 18 mensis Julii anni 520 accepit, et die 13 mensis Augusti ad eundem rescripsit epistolam ordine 70, in qua inter alia ait: « Hi vero quos vos de Fausti cujusdam Galli antistitis dicitis consuluisse, litteris indicastis, id sibi responsum habeant: neque illum recipi, neque quemquam, quos in auctoritate Patrum non recepit examen catholice fidei, aut ecclesiasticæ disciplinæ ambiguitatem posse gignere, aut religiosis præjudicium comparare. Fixa sunt a Patribus quæ fideles sectari debeant instituta: sive interpretatio, sive prædicatio, seu verbum populi ædificatione compositum, si cum fide recta, et doctrina sana concordat, admittitur, si discordat, aboletur. » Ubi Hormisdæ de decreto Gelasio loqui recte observarunt cardinales Baronius anno 520, num. 21, et card. Norisius in Cenot. Pis. pag. 445. Verum, quæ paulo post idem pontifex subjungit, non sere, sed eundem Gelasium illius decreti conditorem fuisse, manifeste insinuant: « Non improvide veneranda Patrum sententia fidei posteritati quæ essent catholica dogmata, definiit; certa librorum etiam veterum in auctoritatem recipienda, sancto Spiritu instruente, præfigens, ne opinioni suæ lector indulgens, non quod ædificationi ecclesiasticæ conveniret, sed quod voluptas sua concepisset, assereret. » Decretum itaque de libris recipiendis et non recipiendis, non ab Hormisdæ, sed ab aliquo ex ejus successoribus in aliqua synodo Romana emissum, non quidem ab Anastasio et Symmacho, qui Gelasium secuti sunt, et Hormisdam antecessere; cum nullus unquam id asseruerit, nullumque ms. alterutrius nomen præferat, sed a Gelasio, cui innumeri codices illud attribuunt.

Nec dici potest illud scriptum esse a Damaso, cujus nomen librariorum errore præfert in collectione Cresconiana; cum perique opusculorum in eo memoratorum auctores post Damasum vixerint et scripserint. Nihil præterea ab Hormisdæ immutatum, ut credidit Chiffletius; cum Hormisdæ in sua ad Possessorem epistola citata hunc remittat ad ea quæ jam fixa fuerant a Patribus, nihilque novi de Fausto, de quo consultus fuerat, statueri voluerit. Apparet igitur Hormisdam tam ad Possessorem quam ad legatos suos, qui Constantinopoli tunc agebant, decretum Gelasio papæ misisse ac mandasse, ut illud ab omnibus religiose observaretur. Quo pacto Possessoris petitioni faciebat satis. Contigit vero, ut decretum illud tunc in varia exemplaria transcriptum, et latius per Europam, Africam et Orientem, præsertim a Fausto adversariis disseminatum fuerit, et quia ab Hormisdæ papa missum fuerat, ejusque nomine ubique divulgatum, eidem ab aliquibus, temporis progressu, imprudenter ascriptum fuerit. Hæc factæ illius inscriptionis sine dubio origo.

Baronius et conciliorum collectores scribunt decretum Gelasio datum esse Asterio et Præsidio eoss., hoc sc. anno; verum refellunt eos codices mss. in quibus nota illa temporaria non habetur. Legi in bibliotheca regia antiquissimo caractere exaratum, sed sine nota consulari, aliumque in bibliotheca sancti Victoris Parisiensis, a quo ea etiam abest; nec dubito quin in cæteris mss. desideretur, cum concilium Romanum septuaginta episcoporum, in quo illud emissum ante annum 496 celebratum non fuerit. In laudato enim decreto hæc verba de Sedulio leguntur: « Item venerabilis viri Sedulii opus Paschale, quod heroicis descripsit versibus insigne laude præferimus. » In fine vero libri Bucolicorum codicis Virgilio Medicei vetustissimi hæc habentur: « Turcius Rufus Apronianus Asterius V. C. et inf. ex comite domest. protect. ex com. priv. largit. Express. Urbi Patricius et consul ordin. legi et distincti codicem fratris Macharii V. C., non mei fiducia sed ejus cui sit ad omnia sum devotus arbitrio, xi cal. Maii Romæ P. Vegili Maronis: »

Distincti emendans gratum mihi munus amici
Succedens operi sedulus incubul.

B. colicon liber explicit. »

Em. card. Norisius laudatus, qui eam clausulam produxit, observat in vetusto codice Vaticano num. 1165, post carmen Paschale Sedulii hæc legi: « Hoc opus Sedulius inter cartulas dispersum reliquit, quod recollectum et divulgatum, atque omni elegantia divulgatum est a Turcio Rufio Asterio quinto U. C. exconsule ordinario atque patricio. » Similem huic codicem etiam vidit Cuspinianus, qui ad consulatum Asterii et Præsidi, ait, carmen Sedulii « a Turcio Rufio Asterio quinto U. C. exconsule ordinario atque patricio » scriptum esse. Eadem annotatio erat etiam in codice quo Aldus Manutius senior usus est, siquidem advertit opus illud non a Sedulio, sed a « Turcio Rufio Asterio V. C. exconsule ordinario atque patricio » publicatum esse. Verum quidem est Sirmondum in notis ad epist. 24 lib. Ennodii scribere, in codice Remensi poematis Paschalis Sedulii hæc haberi: « Hoc opus Sedulius inter chartulas dispersum reliquit, quod recollectum, adornatumque ad omnem elegantiam, divulgatum est a

Turcio Rufo U. C. consule ordinario atque patricio. Verum ex laudatis mss. liquet, loco exconsule ordinario, exscriptorem per errorem posuisse consule ordinario; cumque Asterius ante annum sequentem exconsul dici non potuerit, ante eum annum Sedulii carmina n:c collegit, nec evulgarit, ideoque, nec antea synodus Romana, in cuius decreto de Sedulio mentio, celebrata fuit, ut recte videre Usseus lib. iii de Primordiis Eccles. Britan. c. 16. Pearsonius in Vindictis epistolarum sancti Ignat. pag. 46. et card. Norisius laudatus, qui plura habet de Sedulio et ejus opere. Cum vero mense Martio alia synodus Romana habita sit, ea de qua agitur, pertinet ad an. 496, fuitque in Romana, sub Gelasio, non 1, ut perperam hactenus a conciliorum collectoribus appellata, et horum exemplo ab aliis.

• CONCILIIUM ROMANUM II •

Quo a Gelasio et episcopis 55 Misenus absolvitur anno Domini 493 in idus Maii.

Residente in synodo venerabili viro papa Gelasio una cum Bonifacio, Maximino, Epiphano, Basilio, Vitali, Claro, Irenæo, Decio, Asello, Euplo, Valentino, Martiniano, Basso, Benigno, Primitivo, Palladio, Uindemio, Constantio, Martyrio, Candido, Laurentio, Deodato, Mercurio, Stephano, Dulcilio, Fortunato, Paschasio, Sanctulo, Innocentio, Chryso-gono, Colonico, Molensi, Maximiano, Valentino, Constantio, Gaudenio, Felice, Vitaliano, Petro, Sereno, Aucupio, Timotheo, Stephano, Laurentio, et Probo episcopis, residentibus etiam Castino, Laurentio, Canusio, Eugenio, Januario, Martino, Gordiano, Petro, Urbico, Paulino, Valente, Petro, Asterio, Smaragdo, Bonifacio, Maxentio, Epiphano, Justino, Felice, Redempto, Projectio, Callisto, Joanne, Valentino, Sebastiano, Martino, Epiphano, Andrea, Servodei, Apellione, Petro, Servando, Agapito, Abundantio, Marcellino, Litorio, Laurentio, Agathone, Sebastiano, Valentino, Anastasio, Genesio, Dionysio, Epiphano, Acontio, Paulino, Agapio, Adeodato, Benedicto, Dominico, Redempto, Severo, Juliano, Stephano, Crescentiano, Septimino, Cypriano, et Epiphano presbyteris una cum Amandiano viro illustri, et Diogeniano viro spectabili; astantibus quoque diaconibus, Gelasius episcopus Ecclesiæ catholicæ urbis Romæ dixit: Meminit dilectio vestra superiore conventu oblatum nobis a Miseno libellum in conspectu vestro fuisse recitatum; hunc eundem si placet dilectioni vestræ, denuo recensendum, ut acta nostra contineant. Et quia aliud se quoque posteriorum præ manibus habere profitetur, quid etiam in hoc contineatur, possimus agnoscere. Et adjecit:

• Cum Vitalis et Misenus apostolicæ sedis legati, per Zenonem imperatorem inducti Acacio communicassent, et Petri Moggi Alexandrinæ Ecclesiæ invasoris nomen in diptychis publice recitari sine contradictione audivissent, ideoque justo judicio a Felice papa in synodali Patrum consensu excommunicati fuissent; tandem post intervallum undecim annorum, postque Vitalem in excommunicatione defunctum, Misenus gratia Dei adjutus, ad mentem rediit; suumque delictum plurimum detestatus, ad penitentiam et Ecclesiæ unitatem recipi postulavit. Iudicio igitur hac de causa concilio, post causæ cognitionem magno omnium applausu humeris pastorum impositus ad ovile Christi, unde annis prope undecim aberraverat, vicissim reductus fuit. Habi-

• Edidit Baronius cum variis lectionibus ex ms. Virdunensi, quas cum eo communicavit P. Fronton Ducæus. HARDUIN.

• Si concilium in quo de libris apocryphis actum, anno tantum 496 habitum est, ut supradiximus ex Pagio, restat ut hoc concilium in quo Misenus absolvitur, primum sub Gelasio dici debeat, illud se-

Miseno libellus denuo recitetur. Anastasius d'aconus recitavit: Datum a famulo vestro Miseno die octavo iduum Martiarum, Viatore V. C. consule. Quantam ad meæ pertinet infelicitatis abruptum, errori meo qualibet ratione contracto delictio non esse parcendum: quoniam hoc ipso pœna carere non debeo, quod merui ad causam pœnalem, quæcunque foret, perduci.

Quantum vero pertinet [al. respicit] ad remediale subsidium, duo sunt quæ me ad hoc suppliciter implorandum venire constringunt; ne vel ego desperatione magis perpetuis cruciatibus sim dignus addici, Judæ prævaricatoris exemplo: et quia tanta est ineffabilis illa clementia, quæ apostolica potestate universum facinus possit absolvere. Hanc igitur solam in meo negotio, papa venerabilis, vocem miserandus effundo. Parce prostrato, porrigemanum jacenti. Nullis ignorantia excusationibus ritor, nullas decipulas circumventionis obtendo, nec in quemquam calamitatis meæ studeo transferre discrimen; quia alios incusare non debeo, qui poscam clementer absolvi; quia licet mihi pro mea defensione nihil afferam, non ambigam tamen hæc omnia tuo iudicio esse tractanda. Tantum quæso, ut superno Numini obsequentes, quod pronuntiat per prophetam: *Nolo mortem morientis, donec revertatur et vivat (Ezech. xxxiii)*, vos potius cuncta quæ in persona mea gesta sunt benigna consideratione librantes [al. deliberantes], viaticum seni ægritudine et continua maceratione consumpto, ne sine ecclesiastica communione rapiar, non negetis ex alterius casu experimentum meæ formidinis intrens: qui auxilium, etiam vobis

tum est hoc synodale iudicium in basilica Sancti Petri, anno Christi 493, tertio idus Maii, sub consulatione viri clarissimi Flavii Viatoris, qui est Gelasii 4 et Anastasii imperatoris annus imperii 5. Acta hujus concilii per Dionysium Exiguum translata fuerunt. Ea quæ ex Vaticana bibliotheca accepta sunt, atque etiamnum tomo I Epistol. pontif. recitantur, nonnihil mendosa sunt, et fide carent. Quæ vero ex codice Virdunensi per Frontonem Ducæum societatis Jesu professorem edidit illustrissimus cardinalis Baronius, anno 495, integriora sunt et magis emendata. Quæ Romano exemplari collata, in pristinum fere candorem omnino restituta, hic infra post notas nostras tibi, benevole lector, exhibemus. Sev. Binius.

cundum.

• Manuscriptus habuit, ad causam pœnalem quæcunque sorte perduci. Eodemque modo legitur paulo post in hoc ipso concilio. FRONT. DUCÆUS.

• Ægritudine continua et maceratione. FRONT. DUCÆUS.